

KINH NGHIỆM TỔ CHỨC ĐÀO TẠO BÓNG ĐÁ TRẺ Ở CỘNG HÒA LIÊN BANG ĐỨC

Phạm Ngọc Viễn*
Vũ Ngọc Tuấn**

1. Đặt vấn đề

Đào tạo lực lượng VĐV trẻ kế cận cho một nền bóng đá nói chung và đội tuyển quốc gia nói riêng ở mỗi nước là một quá trình huấn luyện giáo dục trong nhiều năm. Hiệu quả đào tạo VĐV bóng đá trẻ phụ thuộc rất nhiều điều kiện, trước hết là người thầy và điều kiện để phát huy khả năng của người thầy; là năng khiếu và sự khổ luyện của các VĐV; tiếp theo đó là điều kiện cơ sở vật chất và mức độ đáp ứng của nó với yêu cầu tập luyện. Một yếu tố mang tính chất nền tảng cho sự thành công của công tác đào tạo cầu thủ bóng đá trẻ đó là chương trình kế hoạch huấn luyện đào tạo dài hạn có cơ sở khoa học hiện đại và tính hệ thống cao.

Nhận thức được tầm quan trọng đó, các quốc gia bóng đá hàng đầu của Châu Á như Nhật Bản, Hàn Quốc đã xây dựng chiến lược đào tạo bóng đá trẻ bắt đầu từ lứa tuổi vàng 9 – 13 tuổi. Ở Châu Âu, nền bóng đá CHLB Đức cũng đã gặt hái được rất nhiều thành công từ sau cuộc cách mạng đào tạo trẻ được bắt đầu thực hiện từ năm 1999. Sau thất bại tại World Cup France 1998, Liên đoàn bóng đá Đức (DFB) đã xây dựng một chiến lược chinh phục đỉnh cao thể giới thông qua chiến lược đào tạo trẻ một cách rất bài bản và khoa học nhằm tạo ra phát triển ổn định và lâu dài. Chiến lược đào tạo của DFB đã mang lại thành công vang dội với chức vô địch thế giới lần thứ 4 của đội tuyển CHLB Đức năm 2014 tại Brazil, trong đó có 8 cầu thủ trẻ nằm trong chương trình đào tạo này.

2. Tổ chức thực nghiệm

Tháng 3/2001, DFB công bố quyết định thành lập Học viện đào tạo trẻ như một yêu cầu đề cấp phép cho các CLB tham dự Bundesliga. Giữa các Học viện có những hiệp ước quy định

về các điều khoản chuyển giao, điều kiện chuyển nhượng cầu thủ. Trách nhiệm của DFB mang tính định hướng bằng chủ trương, đường lối chính sách, đào tạo HLV và một phần kinh phí để hỗ trợ các CLB thực hiện công tác đào tạo trẻ. Từ năm 2014 các tiêu chuẩn cấp phép của CLB Bundesliga được điều chỉnh cao hơn, trong đó có quy định về việc đào tạo trẻ. Hàng năm, DFB tiến hành kiểm tra 3 lần các Học viện đào tạo trẻ về chất lượng đào tạo, về cơ sở vật chất và các điều kiện đảm bảo như học văn hóa, đặc biệt, công tác giáo dục đạo đức, giáo dục ý thức nghề nghiệp được coi trọng. Ngân sách dành cho các Học viện đào tạo trẻ cũng được tăng theo hàng năm tùy thuộc vào thứ hạng của các CLB trong giải Bundesliga và Bundesliga 2. Tổng kinh phí cho công tác đào tạo trẻ ở các CLB Bundesliga như sau: Năm 2012 – 2013 là 79,295,000 €; năm 2013 – 2014 là 90,183,000 €; năm 2014 – 2015 là 93,924,000 €; các CLB ở Bundesliga 2 là: Năm 2012 – 2013 là 26,456,000 €, năm 2013 – 2014 là 29,967,000 €, năm 2014 – 2015 là 38,272,999 €; ở mùa giải năm 2014 – 2015 mỗi CLB ở Bundesliga và Bundesliga 2 được một khoản tiền dành cho công tác đào tạo trẻ tùy thuộc vào thứ hạng của họ.

Tổng kinh phí cho công tác đào tạo trẻ của các CLB Bundesliga là 93,924,000 € được phân chia như sau: Các CLB nhóm 1 (thứ hạng 1 -6) là 8,319,000 €/1 CLB; CLB nhóm 2 (từ 7-12) là 3,961,000 €/1 CLB; CLB nhóm 3 (13 – 18) là 3,374,000 €/1CLB.

Tổng kinh phí cho công tác đào tạo trẻ của các CLB Bundesliga 2 là 38,272,000 € được phân chia như sau: Các CLB nhóm 1 là 3,455,000 €; CLB nhóm 2 là 1,920,000 €; CLB nhóm 3 là 1,004,000 €.

*PGS.TS, Phó Chủ tịch thường trực HĐQT, Công ty cổ phần Bóng đá chuyên nghiệp Việt Nam

**TS, Trưởng Bộ môn Bóng đá - Đá cầu, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

Giải vô địch bóng đá Thế giới năm 2014: Sáu cầu thủ trong đội tuyển vô địch World Cup năm 2014 cũng đã từng giành cúp tại Giải vô địch bóng đá U21 Châu Âu năm 2009. Hai cầu thủ khác (Mario Gotze, Shkoran Mustafi) cũng từng là thành viên của đội tuyển U17, giành chiến thắng tại Giải vô địch bóng đá Châu Âu năm 2009.

Như vậy, tổng kinh phí dành cho việc đào tạo trẻ ở các CLB Bundesliga và Bundesliga 2 trong mùa giải 2014 – 2015 là 132,196,000 €.

Ngoài ra, LĐBĐ Đức chịu trách nhiệm hỗ trợ kinh phí đào tạo trẻ cho 13 Học viện của các CLB hạng 3 và Học viện của 5 Bang trên nước Đức. Đây mạnh công tác đào tạo trẻ để trẻ hóa đội tuyển quốc gia là một kế hoạch dài hạn nhằm tạo ra sự ổn định bền vững.

3. Quá trình thực hiện chiến lược đào tạo trẻ

Các bước thực hiện chiến lược đào tạo trẻ của DFB được thực hiện như sau:

Bước 1: Bắt đầu từ năm 1999, thiết lập hệ thống đào tạo quy mô toàn quốc. Chương trình thực hiện ở mọi cấp độ thông qua các giải đấu từ địa phương, trường học. Ở Đức có 36 CLB nhà nghề, CLB bán chuyên nghiệp là 25456 CLB với 21 Liên đoàn địa phương. Với dân số 80 triệu người, sau khi thúc đẩy đào tạo trẻ có gần 7 triệu cầu thủ thuộc CLB các cấp, trong đó có gần 2 triệu cầu thủ dưới U19 – đối tượng được DFB hướng tới đào tạo nâng cao, phát triển tài năng. DFB làm việc trực tiếp với các CLB và LĐ thành viên để triển khai các kế hoạch, chính sách và chiến lược tìm kiếm, phát triển tài năng, tạo sự lan tỏa khắp cả nước.

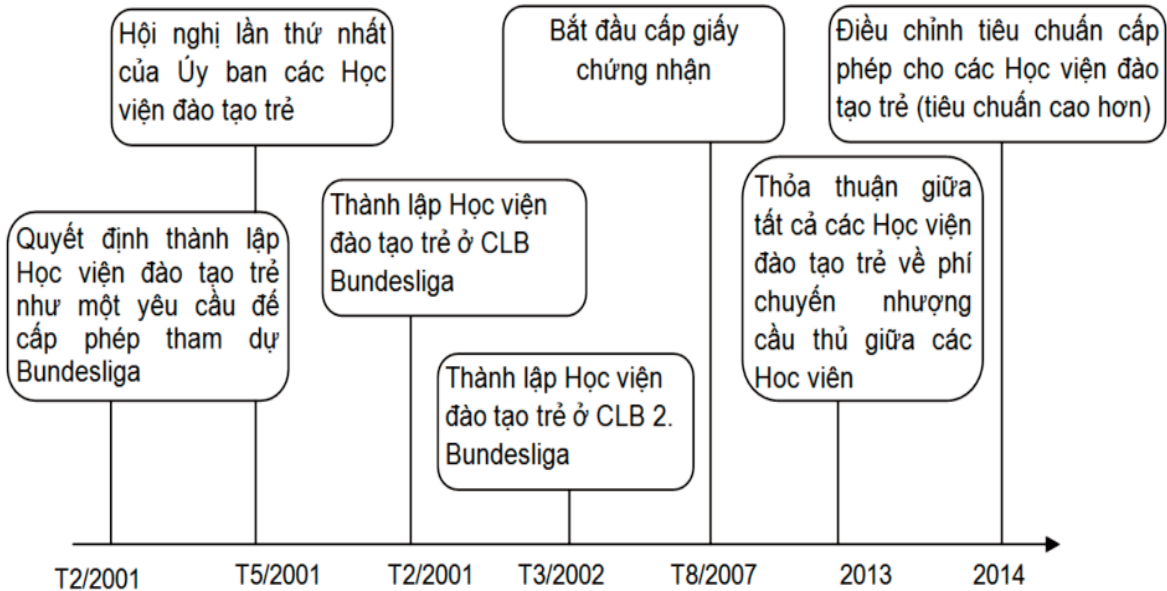
Thông qua 366 vệ tinh cơ sở, DFB không bỏ sót bất cứ một tài năng trẻ nào. 1300 HLV, mỗi cơ sở có tối thiểu 2 HLV phụ trách việc tìm kiếm

tài năng, sau đó đào tạo và phát triển. Việc báo cáo về các cầu thủ qua hệ thống cùng các chuyên gia được thực hiện hàng tuần. Mỗi HLV được trang bị 1 bộ đàm phạm vi liên hệ 30km trong khu vực của mình để trao đổi thông tin kịp thời với các HLV về các tài năng để đào tạo ở cấp độ cao hơn do chính các HLV này huấn luyện. Hàng năm DFB tìm kiếm và đào tạo 600,000 cầu thủ cả nước, trong đó có 14,000 cầu thủ ở độ tuổi 11 – 15 tuổi. 29 chuyên gia điều phối để tìm kiếm, đào tạo cầu thủ phải có bằng A của DFB hoặc chứng nhận của FIFA, quản lý theo khu vực.

Bước 2: Thiết lập Học viện đào tạo trẻ từ năm 2001

Có 54 học viện đào tạo trẻ của các CLB: Bundesliga: 18; Bundesliga 2: 18; Liga 3: 13; Vùng: 5. Yêu cầu bắt buộc với CLB được cấp phép tham gia giải nhà nghề là phải xây dựng Học viện đào tạo trẻ theo các tiêu chí chung do DFB xây dựng. Năm 2006, DFB thuê đơn vị tư vấn, đánh giá độc lập tại Bỉ để xem các CLB có đáp ứng được các tiêu chí mà DFB đặt ra hay không. Từ đó, phân thứ hạng sao để đánh giá chất lượng Học viện đào tạo trẻ, qua đó DFB rút ngân sách về các CLB theo thứ hạng phân cấp. DFB thực hiện những cam kết đầu mùa sẽ dành bao nhiêu % Bản quyền TH, giải thưởng... của các ĐTQG để cắt lại cho đào tạo trẻ.

Hàng năm DFB cùng các CLB đầu tư khoảng

1,2 tỷ Euro cho công tác tìm kiếm và đào tạo trẻ. Trong đó DFB rót tiền về khoảng 10% cho 54 học viện (không tính 366 cơ sở vệ tinh huấn luyện hỗ trợ do chính DFB tổ chức), còn lại là do chính các CLB tự bỏ tiền đầu tư.

Bước 3: Thiết lập những trường học vệ tinh năm 2006

Mạng lưới trường học bóng đá vệ tinh được thực hiện để phục vụ cho chính trường và cho những giải đấu bóng đá. Ở Đức học sinh học từ 9h sáng tới 2h chiều, nên chỉ có thể tập một buổi một ngày. Sau đó hợp tác giữa các Học viện đào tạo trẻ với hệ thống giáo dục, sắp xếp lịch học để có thể bố trí được 2 buổi tập sáng và chiều cho các cầu thủ tài năng.

Để không bỏ sót tài năng, DFB có tiêu chí phân loại cầu thủ trẻ:

- Loại 1: Cầu thủ trẻ tham gia Học viện đào tạo của các CLB chuyên nghiệp từ nhỏ và trưởng thành.

- Loại 2: Cầu thủ trẻ tham gia đào tạo tại các CLB không chuyên, sau đó được phát hiện và tham gia lớp huấn luyện hỗ trợ do chính DFB tổ chức tại 366 cơ sở vệ tinh.

- Loại 3: Cầu thủ trẻ tham gia Học viện đào tạo của các CLB chuyên nghiệp sau đó bị loại vì nhiều lý do rồi tham gia các cơ sở đào tạo của CLB không chuyên, được các HLV phát hiện tài năng tổ chức huấn luyện hỗ trợ sau đó lại tham gia các Học viện chuyên nghiệp.

Những cơ sở vệ tinh của DFB, đội ngũ chuyên gia điều phối viên để tìm kiếm các tài năng rộng khắp theo các khu vực đã tạo nên những nền móng vững chắc, giúp phát hiện, bồi dưỡng không bỏ sót và lãng phí các tài năng đã tạo nên một nền bóng đá Đức có sức mạnh nội tại và phát triển bền vững như hiện nay.

Học viện đào tạo trẻ được xây dựng và vận hành với mục tiêu nhằm thúc đẩy nền tảng cơ sở và bóng đá trẻ tại các CLB. DFL cũng phân định rõ 2 nhóm Học viện: Học viện của các CLB Bundesliga phải tuân thủ các yêu cầu loại 1; Học viện của các CLB Bundesliga 2 phải tuân thủ các yêu cầu loại 2.

4. Cơ cấu của học viện đào tạo trẻ các lứa tuổi

Cơ cấu của Học viện đào tạo trẻ với các lứa tuổi:

- Cầu thủ U8 – U11: Phân khúc cơ bản, đào tạo những kỹ năng cơ bản, chỉ cần tập trung đá bóng

- Cầu thủ U12 – U15: Phân khúc phát triển. Đào tạo những kỹ năng bóng đá chuyên sâu và hoàn thiện những kỹ năng cơ bản

- Cầu thủ U16 – U23: Phân khúc chất lượng. Đào tạo những kỹ năng thi đấu. Hoàn thiện những kỹ năng chuyên sâu và hiểu biết về chiến thuật.

Số lượng cầu thủ được quy định tại các lứa tuổi cũng khác nhau: Ở lứa tuổi U8-U11: Không có giới hạn; U12-U15: 20 cầu thủ (bao gồm cả Thủ môn) cho mỗi đội; U16-U19: 22 cầu thủ (bao gồm cả Thủ môn) cho mỗi đội; U16 / U17

Đào tạo bóng đá trẻ tại Việt Nam hiện cũng đang được chú trọng đầu tư (Ảnh minh họa)

hay U18 / U19: 24 người chơi (bao gồm cả thủ môn) cho mỗi đội; U23 (tùy chọn) 22 cầu thủ (bao gồm cả thủ môn). DFL cũng quy định rõ, tối thiểu 12 cầu thủ gốc Đức được yêu cầu thi đấu ở lứa tuổi U16-U19.

Các Học viện đào tạo trẻ đều phải viết những giáo trình phát triển đào tạo trẻ, bao gồm các nội dung bắt buộc:

- Sức mệnh, tầm nhìn;
- Tổ chức và cấu trúc pháp lý;
- Thông tin về tài chính;
- Mô tả chương trình giáo dục cho các nhóm tuổi khác nhau (như các kỹ năng thể chất, kỹ thuật, chiến thuật);
- Thiết lập những hội thảo cho các cầu thủ theo các chủ đề về quy tắc;
- Phòng chống doping, cá cược, cờ bạc..., hướng dẫn sử dụng các mạng xã hội.

Ngoài việc đào tạo bóng đá, những Học viện đào tạo trẻ phải có sự hợp tác với ít nhất 1 trường học để có những khóa đào tạo thêm, những bài tập về nhà, kèm cặp việc học. Tại các Học viện luôn có hỗ trợ về giáo dục, pháp lý cho những cầu thủ không phải người bản địa bởi những giáo viên có trình độ. Các CLB được cấp

phép phải đảm bảo thực hiện đầy đủ các quy định về đào tạo trẻ. Nếu không thực hiện đủ có thể bị phạt bằng các hình thức như: Nộp tiền, trừ điểm hoặc hủy bỏ giấy phép. CLB ký hợp đồng thời hạn tối đa 3 năm với cầu thủ khi họ đủ 16 tuổi, với mức lương tối thiểu quy định là 250 €/tháng.

Song song với việc hình thành và vận hành các Học viện bóng đá trẻ, tìm kiếm đào tạo các tài năng, DFB tập trung vào việc đào tạo phát triển đội ngũ HLV. Từ việc DFB chỉ có 60 HLV (trong đó có 50 HLV nằm trong biên chế) tại các Học viện đào tạo trẻ năm 2000, đến năm 2015 đã tăng lên 100 HLV (biên chế) của DFB và 308 HLV của các Học viện đào tạo trẻ và 29 điều phối viên chương trình đào tạo trẻ.

Các HLV phải thông qua các lớp đào tạo thăng cấp từ: Phong trào, đào tạo trẻ, tới bán chuyên rồi chuyên nghiệp đều thống nhất một giáo trình, phương pháp như DFB đề ra. Tất cả các HLV được đào tạo ở Đức đều hiểu rõ triết lý xuyên suốt quá trình đào tạo từ cấp độ: Phong trào >>> không chuyên >>> Huấn luyện bổ túc tài năng >>> Học viện đào tạo trẻ.

Theo số liệu DFB cung cấp, mỗi năm ở cấp

Huấn luyện viên (HLV) - Tuyển dụng đội ngũ HLV của Liên đoàn bóng đá năm 2006

- 60 Hiệp hội HLV
- 50 HLV toàn thời gian tại các Học viện đào tạo trẻ

- 100 Hiệp hội HLV
- 308 HLV toàn thời gian tại các Học viện đào tạo trẻ
- 29 chuyên gia điều phối viên tại các cơ sở vệ tinh

cơ sở, số lượng HLV tham gia và được cấp giấy phép là gần 109,000 người, cấp cao hơn là 2213 người (trong đó có 26 HLV bằng nhà nghề, 207 bằng A, 329 HLV bằng đào tạo trẻ và 1621 HLV bằng B. Mức độ đào tạo, phân loại được thực hiện theo các cấp bậc cụ thể, phát triển theo mô hình kim tự tháp.

Để phát triển và đào tạo HLV, tìm kiếm cầu thủ tài năng trẻ, hàng năm DFB hỗ trợ 5 triệu Euro cho mỗi Bang (gồm 21 LĐ thành viên) để tổ chức các giải trẻ tại các Bang.

Tập trung đào tạo trẻ, và Đào tạo HLV, cuộc cách mạng đã được những nhà làm bóng đá Đức thực hiện theo đúng kế hoạch bài bản, chuyên sâu và được đầu tư kinh phí khổng lồ để thực hiện đã và đang làm nên sức mạnh, gặt hái được nhiều thành công của bóng đá Đức.

4. Kết luận

Xây dựng chiến lược đào tạo trẻ một cách bài bản, khoa học xuyên suốt từ DFB – DFL xuống các CLB và các địa phương trong toàn quốc (hệ thống bao gồm 54 học viện bóng đá trẻ và 366 cơ sở vệ tinh) nhằm tạo ra sự phát triển ổn định và lâu dài (thông qua 3 giai đoạn tiến hành và cơ cấu đào tạo trẻ với các lứa tuổi).

Tính cộng đồng trách nhiệm trong công tác đào tạo trẻ.

Trách nhiệm của DFB mang tính định hướng bằng chủ trương, đường lối, chính sách về công tác đào tạo trẻ với phương châm không bỏ sót một tài năng trẻ nào, đặc biệt là các cầu thủ gốc Đức; về triết lý đào tạo (quy định khung kiến thức cho mỗi lứa tuổi với phương châm hướng

tới sự phát triển của các cầu thủ trẻ trong tương lai hơn là thành tích hiện tại); về đào tạo HLV (thường xuyên cập nhật kiến thức mới để nâng cao trình độ, đào tạo mới và đào tạo lại kết hợp nâng cấp với phương châm: “Nếu bạn ngừng học nâng cao trình độ, bạn sẽ chấm dứt công tác đào tạo”. Về kinh phí: DFB đầu tư khoảng 1,2 tỷ Euro (trong đó khoảng 10% cho 36 Học viện của các CLB Bundesliga và Bundesliga 2).

DFL đưa quy định đào tạo trẻ vào tiêu chuẩn cấp phép các CLB. Hàng năm, DFL tiến hành kiểm tra các Học viện 3 lần về chất lượng đào tạo, cơ sở vật chất (8-10 sân tập, ăn ở nội trú (nếu có) và các điều kiện đảm bảo khác như học văn hóa, đạo đức nghề nghiệp. Các CLB ở Bundesliga và Bundesliga 2 đều nghiêm chỉnh chấp hành các quy định về công tác đào tạo trẻ.

DFL và các CLB hàng năm dành một khoản kinh phí rất lớn cho công tác đào tạo trẻ, chiếm tới 93,923 triệu Euro (3,65% tổng chi phí) của các CLB Bundesliga và 38,272 triệu Euro (7,67% tổng chi phí) của các CLB Bundesliga 2.

5. Tài liệu tham khảo

Phạm Ngọc Viễn, Báo cáo của đoàn khảo sát, học tập bóng đá nhà nghề của công ty VPF tại CHLB Đức và CH Tây Ban Nha.